

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

МЕДВЕДЕНКО НАДІЯ ВАСИЛІВНА

УДК 342.924:351.741(477)

**ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНАРНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2018

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Одеському державному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

- Науковий керівник:** кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, **Ковальова Олена Володимирівна**
Одеський державний університет внутрішніх справ,
завідувач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
- Офіційні опоненти:** доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
Берlach Анатолій Іванович
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри адміністративного права
- кандидат юридичних наук, доцент,
Осадчий Анатолій Юрійович
Національний університет «Одеська юридична академія», доцент кафедри адміністративного і фінансового права

Захист відбудеться «__» _____ 2018 р. о __ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 41.884.01 в Одеському державному університеті внутрішніх справ за адресою: 65014, м. Одеса, вул. Успенська, 1

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеського державного університету внутрішніх справ за адресою: м. Одеса, пров. Сабанський, 4

Автореферат розісланий «__» _____ 2018 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

О.М. Заєць

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Охорона прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, забезпечення публічної безпеки і порядку, протидія злочинності є одними з основних завдань держави, виконання яких покладається перш за все на правоохоронні органи, зокрема на Національну поліцію України.

Основою ефективного функціонування органів та підрозділів Національної поліції України є високий рівень службової дисципліни та особистої дисциплінованості кожного співробітника, що забезпечується застосуванням, поміж іншим, дисциплінарної відповідальності, яка реалізується шляхом дисциплінарного провадження.

Згідно зі статистичними даними Департаменту кадрового забезпечення Національної поліції України в травні 2018 р. до центрального органу управління поліцією надійшло 241 оперативне повідомлення про надзвичайні події за участю особового складу. З них: 73 кримінальні провадження, 92 злочини проти особового складу, 38 дорожньо-транспортних пригод за участю поліцейських, 16 корупційних правопорушень, 3 факти застосування та 2 використання вогнепальної зброї та інші події. За кожним таким фактом обов'язково проводиться дисциплінарне провадження. За інформацією головних управлінь Національної поліції за 12 місяців 2017 р. застосовано: в Одеській області 848 дисциплінарних стягнень та 390 заохочень, у Херсонській області 412 дисциплінарних стягнень та 106 заохочень, у Миколаївській області 348 дисциплінарних стягнень та 85 заохочень.

Підставами для відкриття дисциплінарного провадження щодо застосування заходів дисциплінарного примусу стосовно поліцейських зокрема є: недоліки в службовій діяльності, порушення транспортної дисципліни, надзвичайні події за участю особового складу (порушення кримінального провадження стосовно поліцейського, злочини проти особового складу поліції, корупційні правопорушення, факти застосування та використання зброї поліцейськими та ряд інших). Отже, ураховуючи значну кількість дисциплінарних проваджень, які проводяться в органах Національної поліції України, важливо забезпечити якість їх проведення та ефективність.

Зважаючи на процес реформування поліції, правові та організаційні засади дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України потребують удосконалення з урахуванням не лише сучасних національних здобутків, як у науковій, так і в практичній діяльності, а й позитивного досвіду інших країн.

Теоретичною основою дослідження стали наукові здобутки видатних учених, серед яких представники галузей: історії та історії держави та права, зокрема Алтуєв О.В., Аркуша О.Г., Бойко В.М., Бородін Є.І., Куріцин В.М, Орленко В.І.; трудового права – Абрамова О.А., Лутай Л.А., Монастирський Е.О., Севостьянов Г.М.; адміністративного права та процесу – Адушкін Ю.С., Ануфрієв М.І., Бандурка О.М., Берлач А.І., Біла-Тіунова Л.Р., Варенцова В.Г., Венедіктов В.С., Гавриленко Д.А., Голосніченко І.П., Грохольський В.Л., Гурін В.В., Додін Є.В., Калаянов Д.П., Коваленко К.В., Коломоєць Т.О., Колпаков В.К., Комзюк А.Т., Корнута Л.М., Мінка Т.П., Миколенко О.І., Новак О.Д.,

Полівчук Д.П., Рябченко О.П., Ряшко О.В., Серeda В.В., Тищенко М.М, Шахов В.Д., Щербина В.І., Ярмачі Х.П. та інші.

Питання дисциплінарного провадження переважно розглядалися науковцями фрагментарно в контексті дослідження проблем дисципліни, дисциплінарної відповідальності, трудової дисципліни. При цьому питанню дисциплінарного провадження в органах внутрішніх справ приділялося недостатньо уваги, а в органах Національної поліції України воно залишається не досить дослідженим, зважаючи на незначний час її існування.

Ураховуючи зазначене, питання правового та організаційного забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України є вкрай актуальним та потребує ґрунтовного вивчення, що й зумовило вибір теми наукового дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. грантами. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради ОДУВС (протокол від 01.12.2015 р. №4). Вона є складовою частиною теми наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0116U006773) та складовою частиною науково-дослідної теми кафедри адміністративного права та адміністративного процесу «Забезпечення прав і свобод людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами» (державний реєстраційний номер 0114U004012). Також тема дослідження відповідає п. 1.4, п.1.6 додатку №1; п.2.1, п.2.8 додатку №2; п.3.1, п.3.6 додатку №3; п.4.1, п.4.3, п.4.6, п.4.7 додатку №4; п.12.1, п.12.6, п.12.14, п.12.15 додатку №12 Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років, затвердженого наказом МВС від 16.03.2015 №275.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу існуючих наукових поглядів, чинного законодавства України та практики його реалізації, закордонного досвіду визначити сутність та особливості дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, а також запропонувати напрями вдосконалення його правових та організаційних засад.

Відповідно до поставленої мети в науковому дослідженні необхідно виконати такі завдання:

- розкрити генезис дисциплінарного провадження в Україні;
- з'ясувати поняття, природу та особливості дисциплінарного провадження,
- розкрити зміст стадій та надати характеристику принципам дисциплінарного провадження;
- виявити актуальні питання нормативно-правового забезпечення дисциплінарного провадження в Україні;
- з'ясувати особливості нормативно-правового регулювання дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України та надати його поняття;
- визначити коло суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, їх адміністративно-правовий статус та здійснити їх класифікацію;

- розкрити зміст стадій дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України та з'ясувати систему заходів дисциплінарного впливу;
- узагальнити досвід зарубіжних країн із питань дисциплінарного провадження в органах поліції та визначити можливості його застосування в Україні;
- запропонувати напрями вдосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають при здійсненні дисциплінарного провадження.

Предметом дослідження є правові та організаційні засади дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є система загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. *Історико-правовий* метод дав змогу дослідити виникнення, формування та розвиток дисциплінарного провадження на території України (підрозділ 1.1). За допомогою *системно-структурного* методу визначено місце дисциплінарного провадження в адміністративному процесі, його структуру (підрозділи 1.3, 2.3). *Формально-юридичний* метод сприяв визначенню поняття дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, здійсненню класифікації нормативно-правових джерел та суб'єктів дисциплінарного провадження (підрозділи 1.4, 2.1, 2.2). *Порівняльно-правовий* метод застосовано при вивченні й аналізі нормативно-правових актів, якими врегульовано дисциплінарне провадження в Україні, а також в окремих зарубіжних країнах (підрозділи 2.1, 3.1). Методи *аналізу та узагальнення* використовувалися як при дослідженні нормативно-правових джерел дисциплінарного провадження, так і для вивчення отриманих при проведенні анкетування результатів (підрозділи 1.4, 2.1, 3.2). *Соціологічний* метод став провідним при проведенні опитування поліцейських стосовно дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України (підрозділ 3.2).

Нормативну основу дослідження становлять Конституція України, закони України, нормативно-правові акти Президента України, Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади, зокрема відомчі накази Міністерства внутрішніх справ України, які регулюють процедуру дисциплінарного провадження, а також нормативно-правові акти зарубіжних країн.

Емпіричну основу дослідження склали огляди Департаменту кадрового забезпечення Національної поліції України, статистичні матеріали ГУНП в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях, результати анкетування з питань дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України 190 поліцейських, професійна діяльність яких безпосередньо пов'язана зі здійсненням дисциплінарного провадження, а також особистий практичний досвід здобувача, отриманий під час проходження служби на посадах у кадрових підрозділах.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, його правових та організаційних засад, на основі якого сформульовано низку наукових положень, висновків та пропозицій:

уперше:

- надано авторське визначення поняття дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України як регламентованої правовими нормами діяльності уповноважених на те посадових осіб органів поліції, спрямованої на встановлення підстав та вирішення питання щодо застосування передбачених законодавством заходів дисциплінарного впливу (заходів стягнення, заохочення, інших заходів виховного впливу) до поліцейських, державних службовців та інших працівників органів Національної поліції України;
- запропоновано виокремити дисциплінарні проступки та дисциплінарні правопорушення. При цьому дисциплінарним правопорушенням слід уважати таке порушення дисципліни, яке завдало суттєвої шкоди трудовій, службовій дисципліні і за яке єдиним можливим заходом дисциплінарного стягнення передбачене звільнення. Усі інші дисциплінарні порушення слід віднести до дисциплінарних проступків, при цьому незначним дисциплінарним проступком можливо вважати такий, який завдав мінімальної шкоди трудовій, службовій дисципліні;
- обґрунтовано доцільність створення реєстру осіб, яким заборонено працювати в правоохоронних органах у зв'язку зі звільненням з органів Національної поліції України за дисциплінарні правопорушення;

удосконалено:

- класифікацію суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, яких поділено за функціями на: а) суб'єктів дисциплінарної влади; б) суб'єктів ініціювання дисциплінарного провадження; в) суб'єктів, які безпосередньо проводять службове розслідування чи готують матеріали для заохочення; г) суб'єктів, щодо яких здійснюється провадження; д) зацікавлених суб'єктів; е) допоміжних суб'єктів; ж) суб'єктів, що забезпечують виконання прийнятого рішення;
- наукові підходи щодо сутності дисциплінарного провадження та підтвердження дуалістичності його природи залежно від підстав та результатів такого провадження (результатом дисциплінарного провадження можуть бути як застосування заходів дисциплінарного примусу, так і застосування заходів заохочення);
- класифікацію дисциплінарних проваджень в органах Національної поліції України: 1) за суб'єктами: стосовно а) поліцейських, б) державних службовців та в) інших працівників поліції; 2) за підставами: дисциплінарне провадження щодо застосування заходів дисциплінарного примусу (дисциплінарних санкцій) та дисциплінарне провадження щодо заохочення;
- перелік та характеристику принципів дисциплінарного провадження: верховенства права, законності, презумпції невинуватості, об'єктивної істини, невідворотності дисциплінарної відповідальності, рівності сторін, пропорційності, швидкоплинності процесу, гласності, які доповнено принципами індивідуалізації відповідальності, недискримінації та справедливості;

набули подальшого розвитку:

- науковий аналіз історичних витоків та розвитку дисциплінарного провадження та службової дисципліни в правоохоронних органах на території нашої країни, які розглянуто в межах чотирьох історичних етапів: часи Київської Русі,

Польсько-Литовської доби та Запорізької Січі (X–XVII ст.); період від правління Петра I до Жовтневого перевороту (XVIII ст. – 1917 р.); часи після Жовтневого перевороту та часи Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР) (1917–1991 рр.); період Незалежної України (1991р. – до теперішнього часу);

- теоретичні положення про поняття «дисциплінарне провадження», яке запропоновано визначати, як регламентовану правовими нормами діяльність уповноважених на те посадових осіб, спрямовану на встановлення підстав та вирішення питання щодо застосування передбачених законодавством заходів дисциплінарного впливу (заходів стягнення, заохочення, інших заходів виховного впливу);

- класифікація нормативно-правових джерел дисциплінарного провадження, які пропонується поділяти: за сферою регулювання: у сфері трудових та службових правовідносин; у кримінально-виконавчій сфері; у сфері освітнього процесу та за юридичною силою: Конституція України; закони України; акти Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади; локальні нормативно-правові акти;

- науковий аналіз нормативно-правового забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України;

- наукові підходи щодо стадійності дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України;

- систематизація заходів дисциплінарного впливу в органах Національної поліції України та наукові підходи щодо порядку їх застосування;

- пропозиції відносно запозичення позитивного досвіду зарубіжних країн під час здійснення дисциплінарного провадження в органах поліції;

- пропозиції щодо вдосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження, а саме: 1) на законодавчому рівні визначити обставини, які виключають дисциплінарну відповідальність працівників Національної поліції України; 2) розробити та прийняти нормативно-правовий акт, який, зокрема, регулюватиме процедуру створення та діяльності дисциплінарних комісій; 3) розробити методичні рекомендації для керівників та працівників кадрових підрозділів із питань дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України; 4) нормативно закріпити перелік дисциплінарних правопорушень, проступків, що вчиняються працівниками органів Національної поліції України, за які передбачити відповідні їм дисциплінарні стягнення, а також ряд інших пропозицій.

Практичне значення отриманих результатів. Висновки та пропозиції дисертації становлять як науковий, так і практичний інтерес, і можуть бути використані у:

- науково-дослідній діяльності – для подальшого наукового дослідження правових та організаційних засад дисциплінарного провадження;

- правотворчості – для вдосконалення нормативно-правового забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України;

- правозастосуванні – для вдосконалення практичної діяльності в здійсненні дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України;

для розроблення методичних рекомендацій із питань дисциплінарного провадження (акт впровадження в практичну діяльність Управління кадрового забезпечення ГУНП в Одеській області від 31 травня 2018 р.);

- навчальному процесі – під час вивчення навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», при підготовці підручників і навчальних посібників, методичних рекомендацій; при проведенні підвищення кваліфікації практичних працівників (акт впровадження в навчальний процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 5 червня 2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дослідження виконано здобувачем самостійно, положення, пропозиції та висновки, викладені автором, ґрунтуються на власних дослідженнях.

Апробація матеріалів дисертації. Положення і висновки дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ.

Основні положення дисертації та отримані автором висновки були оприлюднені на семи міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: II Міжнародній науково-практичній конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права та процесу» (м. Одеса, 9-10 жовтня 2015 р.); Міжнародному науково-практичному симпозиумі «Протидія незаконній міграції та торгівлі людьми» (м. Івано-Франківськ, 11-12 березня 2016 р.); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави» (м. Одеса, 25 березня 2016 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Запобігання корупції в Україні» (м. Одеса, 27 травня 2016 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» (м. Одеса, 12 жовтня 2016 р.); II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Організаційно-управлінські, економічні, психолого-педагогічні аспекти забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ)» (м. Черкаси, 17 березня 2017 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Стан та перспективи розвитку адміністративного права України» (м. Одеса, 10 листопада 2017 р.).

Публікації. Основні положення наукового дослідження висвітлено в 5 наукових статтях: 4 опубліковані у наукових фахових виданнях, одна в зарубіжному науковому виданні, а також у тезах семи наукових доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, 3-х розділів, які об'єднують 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 256 сторінок. Список використаних джерел складається з 212 найменувань та займає 24 сторінки. Додатки містяться на 17-ти сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується вибір та актуальність теми дослідження, визначаються ступінь її наукової розробленості, зв'язок із науковими програмами,

планами і темами, мета і завдання відповідно до об'єкта та предмета дослідження, методи дослідження, а також основні положення, які виносяться на захист, розкрито наукову новизну, висвітлено теоретичну й емпіричну бази дослідження та практичне значення результатів дослідження, подано відомості про апробацію результатів дослідження, публікації та структуру дисертації.

Розділ 1. «Теоретико-правові основи дисциплінарного провадження» містить чотири підрозділи.

У підрозділі 1.1. *«Генезис дисциплінарного провадження»* на основі опрацьованих наукових і нормативних джерел здійснено історико-правовий аналіз виникнення і розвитку дисциплінарного провадження в Україні. Досліджуючи генезис дисциплінарного провадження, виокремлено ряд історичних етапів: часи Київської Русі та Запорізької Січі; період від правління Петра I до Жовтневого перевороту; часи після Жовтневого перевороту та часи СРСР; період Незалежної України, кожен з яких має свої особливості та нормативно-праве регулювання дисциплінарного провадження.

Установлено, що історичні витoki дисциплінарного провадження та поняття службової дисципліни на території нашої країни сягають часів Київської Русі. Із плином часу розвивалась, змінювалась держава, закони, юридична наука, також відбувався розвиток і становлення дисциплінарної відповідальності та дисциплінарного провадження, що зумовлює необхідність більш детального вивчення питання дисциплінарного провадження.

У підрозділі 1.2. *«Природа та особливості дисциплінарного провадження»* визначено, що дисциплінарне провадження є важливою складовою регулювання суспільних відносин у сфері адміністративного, трудового права та державного управління, а також виконує ряд необхідних та важливих функцій щодо профілактики дисциплінарних порушень, дотримання трудової і службової дисципліни, припинення таких порушень, поновлення порушених прав та відшкодування завданої шкоди.

Визначено природу дисциплінарного провадження як засобу для реалізації дисциплінарної відповідальності. Погляди науковців стосовно дисциплінарної відповідальності різняться: одні (Александров М.Г., Данченко М.І., Коваленко К.В., Кузнецов В.О. та ін.) розглядають її виключно з деліктного погляду, тобто як різновид державного примусу, підставою для застосування якого є правопорушення. Інші (Ануфрієв М.І., Бандурка О.М., Полівчук Д.П., Щербина В.І.) дотримуються думки, що дисциплінарна відповідальність має подвійну природу, поєднуючи в собі як деліктний (негативний), так і позитивний аспекти. Відповідно розділилися і погляди на дисциплінарне провадження як на засіб реалізації дисциплінарної відповідальності. Обґрунтовано, що дисциплінарне провадження є не лише процедурою застосування заходів примусу (негативних заходів) до порушника дисципліни, а й процедурою застосування заохочення за вагомі досягнення в роботі або в службовій діяльності.

У підрозділі 1.3. *«Стадії та принципи дисциплінарного провадження»* розглянуто сутнісні особливості дисциплінарного провадження як елементу структури адміністративного процесу. Ними є чітка визначеність, послідовність, нормативна закріпленість, системність, спрямованість на вирішення конкретної,

індивідуальної адміністративної справи, застосування заходів дисциплінарного впливу. Надано загальну характеристику стадіям дисциплінарного провадження. Зазначено, що дисциплінарне провадження, виступаючи засобом реалізації дисциплінарної відповідальності, базується на загальних принципах, властивих адміністративному процесу, зокрема: верховенства права, законності, презумпції невинуватості, об'єктивної істини, невідворотності, рівності сторін перед законом, права на захист, гласності, пропорційності, швидкоплинності процесу, які запропоновано доповнити принципами індивідуалізації відповідальності, недискримінації та справедливості.

Підрозділ 1.4. «Нормативно-правове забезпечення дисциплінарного провадження в Україні» присвячено дослідженню нормативно-правових джерел, якими врегульовано питання дисциплінарного провадження в Україні. Запропоновано класифікувати нормативно-правові акти, якими врегульовано дисциплінарне провадження в Україні, за сферою регулювання, та за їх юридичною силою. За сферою регулювання вони поділяються на нормативно-правові акти, якими врегульовано дисциплінарне провадження: 1) у сфері трудових та службових правовідносин; 2) у кримінально-виконавчій сфері; 3) у сфері освітнього процесу.

Установлено, що нормативно-правові акти, якими врегульовано дисциплінарне провадження у сфері трудових або службових правовідносин, поділяються на ті, що регулюють дисциплінарне провадження в рамках загальної дисциплінарної відповідальності (відповідно до положень законодавства про працю), та ті, якими врегульовано дисциплінарне провадження в рамках спеціальної дисциплінарної відповідальності.

За юридичною силою нормативно-правові акти, якими врегульовано дисциплінарне провадження в Україні, поділено таким чином: а) Конституція України, б) закони України, в) акти Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади (укази, постанови, розпорядження, накази, інструкції, положення), е) локальні нормативно-правові акти (статuti, накази, рішення установ, організацій, підприємств, органів місцевого самоврядування).

На теперішній час існує необхідність приведення до єдиного стандарту процедури дисциплінарного провадження, ураховуючи особливості суб'єкта відповідальності.

Розділ 2. «Дисциплінарне провадження в органах Національної поліції України» містить три підрозділи.

У підрозділі 2.1. «Правове регулювання дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України» розглянуто особливості правового регулювання дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Нормативно-правові акти, якими врегульовано окремі питання дисциплінарного провадження, серед яких: наказ МВС України від 12.03.2013 № 23 «Про затвердження Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах внутрішніх справ України», Наказ МВС України від 13 січня 2016 року №14 «Про затвердження Переліку посадових осіб органів (установ) Національної поліції України та їх прав щодо застосування заохочень і накладання дисциплінарних стягнень» потребують приведення у відповідність до положень законів України

«Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України».

Звернуто увагу на відсутність як науково обґрунтованого, так і нормативно закріпленого визначення поняття дисциплінарного провадження в органах Національної поліції, та запропоновано визначати його як регламентовану правовими нормами діяльність уповноважених на те посадових осіб органів поліції, спрямовану на встановлення підстав та вирішення питання щодо застосування передбачених законом заходів дисциплінарного впливу до поліцейських, державних службовців та інших працівників органів Національної поліції України. Під заходами дисциплінарного впливу при цьому вбачається застосування заходів стягнення, заохочення, а також заходів виховного впливу (виховна бесіда, осуд, похвала тощо). Указано на необхідність усунення розбіжностей між визначенням понять «поліцейський» та «працівник поліції». Зауважено, що розпорошеність норм, якими врегульовано дисциплінарне провадження в органах Національної поліції України, ускладнює їх застосування, що зумовлює необхідність зібрання всіх нормативно-правових документів, норми яких регулюють питання дисциплінарного провадження та дисциплінарної відповідальності в органах Національної поліції України, в одному методичному збірнику.

У підрозділі 2.2. «Суб'єкти дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України» запропоновано класифікацію суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України відповідно до функцій, які вони виконують, та відповідно до їх обов'язкової наявності при здійсненні провадження. Зазначено, що склад суб'єктів дисциплінарного провадження залежить від виду такого провадження. У дисциплінарному провадженні щодо заохочення не беруть участь потерпілий, його представник та, як правило, спеціаліст і експерт.

Розглянуто функції кожного із суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України та зазначено, що для окремих суб'єктів дисциплінарного провадження характерною рисою є можливість поєднання та комбінування різних функцій у провадженні, через що не завжди можливо здійснити їх чітке розмежування. Наголошено на відсутності правового статусу деяких суб'єктів дисциплінарного провадження що може призводити до погіршення якості та швидкоплинності дисциплінарного провадження.

У підрозділі 2.3. «Стадії дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України та система заходів дисциплінарного впливу» розглянуто стадійність дисциплінарного провадження залежно від виду провадження: щодо застосування заходів дисциплінарного примусу та щодо застосування заходів заохочення в органах Національної поліції України.

Підкреслено, що заходи дисциплінарного впливу являють собою певну систему дій, метою якої є забезпечення належного стану дисципліни, та включають в себе заходи дисциплінарного стягнення, заходи заохочення та інші заходи виховного впливу (виховна бесіда, ознайомча бесіда, наставництво, службова підготовка, похвала, преміювання, осуд тощо).

Запропоновано заходи дисциплінарного впливу поділити за їх функціями на заходи запобігання дисциплінарним проступкам (виховна бесіда, ознайомча бесіда,

службова підготовка, наставництво) та заходи стимулювання службової дисципліни (похвала, преміювання, осуд, заходи стягнення та заохочення). Зауважено, що кожен із заходів, як правило, поєднує в собі обидві функції, одна з яких має більш виражений прояв.

Визначено, що застосування всього комплексу заходів дисциплінарного впливу до особового складу керівниками органів та підрозділів Національної поліції України дозволяє досягнути високого рівня службової дисципліни, що забезпечує ефективне функціонування органів та підрозділів Національної поліції України.

Розділ 3. «Шляхи вдосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України» містить два підрозділи.

У підрозділі 3.1. *«Зарубіжний досвід здійснення дисциплінарного провадження»* проведено порівняльний аналіз нормативно-правового забезпечення дисциплінарного провадження в органах поліції зарубіжних країн (США, Англії, Федеративної Республіки Німеччина та Польщі).

Виявлено ряд надбань зарубіжних країн, які можливо запозичити для вдосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. Серед них: наявність незалежного органу, який розглядає подані поліцейськими апеляції (комісії з цивільної служби США); наявність серед суб'єктів дисциплінарного провадження «друга поліцейського», функціями якого є представництво інтересів поліцейського під час дисциплінарного провадження; запровадження «реєстру осіб, яким заборонено працювати в правоохоронних органах у зв'язку зі звільненням з органів поліції» (Англія та Уельс).

Досвід зарубіжних країн свідчить про необхідність закріплення на нормативному рівні обставин, які пом'якшують та обтяжують дисциплінарну відповідальність. Так у Польщі до обтяжуючих дисциплінарну відповідальність обставин, зокрема, віднесено вчинення проступку в присутності підлеглого, у співпраці з підлеглим або із завданням збитку підлеглому. З'ясовано, що серед заходів дисциплінарного стягнення у Федеративній Республіці Німеччина застосовуються стягнення матеріального характеру (штрафи, зменшення розміру заробітної плати, зменшення розміру пенсії тощо).

Зазначено, що Європейський Кодекс поліцейської етики, який є загальним джерелом права стосовно питань дисципліни та дисциплінарного провадження для поліції країн Європи, містить положення про обов'язкову необхідність контролю з боку незалежного органу або суду за застосуванням до співробітників поліції заходів дисциплінарного впливу.

У підрозділі 3.2. *«Напрями вдосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України»* визначено правовий та організаційний напрями вдосконалення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Правовий напрям включає в себе вдосконалення нормативно-правового забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, а організаційний напрям є комплексом заходів матеріально-технічного,

кадрового, інформаційного та методичного забезпечення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

У рамках правового напрямку вдосконалення дисциплінарного провадження запропоновано закріпити на законодавчому рівні: обов'язки поліцейського, стосовно якого проводиться службове розслідування; обставини, які виключають дисциплінарну відповідальність працівників Національної поліції України; право поліцейського обирати як представника в дисциплінарному провадженні адвоката (юрисконсульта) або представника профспілки чи іншого поліцейського, допомога якого буде оплачуватися як виконання службових обов'язків; дисциплінарні стягнення матеріального характеру; створення незалежного апеляційного органу, уповноваженого на перевірку рішень за результатами дисциплінарного провадження тощо.

У рамках організаційного напрямку вдосконалення дисциплінарного провадження запропоновано: створення реєстру поліцейських, які вчинили дисциплінарне правопорушення; покращання якості службової підготовки особового складу органів Національної поліції України та відродження інституту наставництва.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено комплексне дослідження правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. Розглянувши та проаналізувавши історичний розвиток та становлення дисциплінарного провадження, його природу, поняття та принципи, правове регулювання та особливості нормативно-правового забезпечення в органах Національної поліції України, дослідивши зарубіжний досвід дисциплінарного провадження в органах поліції, сформульовано ряд висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення чинного законодавства.

1. Історичні витoki дисциплінарного провадження на території нашої країни розглянуто в рамках виокремлених історичних етапів: часи Київської Русі, Польсько-Литовської доби та Запорізької Січі (X–XVII ст.), період від правління Петра I до Жовтневого перевороту (XVIII ст. – 1917 р.), часи після Жовтневого перевороту та часи СРСР (1917–1991 рр.), період Незалежної України (1991 р. – до теперішнього часу).

2. Сутність дисциплінарного провадження охарактеризовано як засіб реалізації дисциплінарної відповідальності та складову адміністративного процесу. Зважаючи на дуалістичну природу дисциплінарної відповідальності, яка поєднує в собі як деліктний (негативний), так і заохочувальний (позитивний) аспекти, дисциплінарне провадження реалізується шляхом застосування як заходів примусу до порушника дисципліни, так і заходів заохочення до працівників за сумлінне виконання службових завдань та вагомі досягнення в професійній діяльності. Залежно від підстав, запропоновано поділ дисциплінарних проваджень на: дисциплінарні провадження щодо застосування заходів дисциплінарного примусу та дисциплінарні провадження щодо застосування заходів заохочення.

Дисциплінарне провадження – це регламентована правовими нормами діяльність уповноважених на те посадових осіб, спрямована на встановлення підстав та вирішення питання щодо застосування передбачених законодавством заходів дисциплінарного впливу (стягнення, заохочення, інші заходи виховного впливу).

3. Виступаючи засобом реалізації дисциплінарної відповідальності, дисциплінарне провадження є системою процесуальних дій, за допомогою яких вона реалізується, і є одним із вагомих факторів, що забезпечує належне функціонування органів публічного управління. Як складовій адміністративного процесу, дисциплінарному провадженню притаманні такі особливості: чітка визначеність, послідовність, нормативна закріпленість, системність, спрямованість на вирішення індивідуальної дисциплінарної справи та застосування заходів дисциплінарного впливу.

4. Принципами дисциплінарного провадження слід уважати: верховенства права, законності, презумпції невинуватості, невідворотності відповідальності, об'єктивної істини, рівності сторін перед законом, права на захист, гласності, пропорційності, швидкоплинності процесу, індивідуалізації відповідальності, недискримінації та справедливості.

5. Нормативно-правові акти, якими врегульовано дисциплінарне провадження в Україні, класифіковано за юридичною силою та за сферою регулювання. За юридичною силою вони поділяються таким чином: Конституція України, закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, локальні нормативно-правові акти (статути, накази, рішення установ, організацій, підприємств, органів місцевого самоврядування). За сферою регулювання нормативно-правові акти, якими урегульовано дисциплінарне провадження в Україні, поділено на дисциплінарні провадження у сфері: трудових та службових правовідносин, кримінально-виконавчій, освітнього процесу. Нормативно-правові акти, якими урегульовано дисциплінарне провадження у сфері трудових та службових правовідносин, поділяються на такі, що регулюють дисциплінарне провадження в межах загальної дисциплінарної відповідальності та спеціальної дисциплінарної відповідальності.

Установлено необхідність уніфікації процедури дисциплінарного провадження шляхом розроблення та прийняття Кодексу адміністративних процедур. До прийняття даного документа, ураховуючи фундаментальну роль Кодексу законів про працю України, зміст понять «трудова дисципліна», «службова дисципліна», «дисциплінарний проступок», «дисциплінарне стягнення» та «дисциплінарне провадження» доцільно розкрити в Кодексі законів про працю України, а окремі аспекти проваджень та перелік дисциплінарних проступків – у спеціальних нормативно-правових документах.

6. Нормативно-правові акти, якими врегульовано питання дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України, поділено на загальні, положення яких регулюють діяльність органів, наділених владними повноваженнями, у тому числі і Національної поліції України, та спеціальні, які регулюють діяльність лише органів Національної поліції України. Обґрунтовано необхідність визначення та закріплення в Дисциплінарному статуті Національної

поліції України переліку діянь, які є дисциплінарними проступками чи дисциплінарними правопорушеннями.

7. Дисциплінарним провадженням в органах Національної поліції України є регламентована правовими нормами діяльність уповноважених на те посадових осіб органів поліції, спрямована на встановлення підстав та вирішення питання щодо застосування передбачених законодавством заходів дисциплінарного впливу до поліцейських, державних службовців та інших працівників органів Національної поліції України. Під заходами дисциплінарного впливу при цьому вбачається застосування заходів стягнення, заохочення, а також інших заходів виховного впливу (виховна бесіда, осуд, похвала, преміювання тощо).

8. Класифіковано суб'єктів дисциплінарного провадження в Національній поліції України: 1) відповідно до функцій, які вони виконують у провадженні: а) суб'єкти дисциплінарної влади (особи, наділені повноваженнями щодо застосування заходів дисциплінарного стягнення чи заохочення та призначення службового розслідування); б) суб'єкти ініціювання дисциплінарного провадження (безпосередній керівник, керівник органу, працівник підрозділу інспекції з особового складу або підрозділу внутрішньої безпеки, особа, яка проводила перевірку діяльності органу чи підрозділу Національної поліції); в) суб'єкти, які безпосередньо проводять службове розслідування чи готують матеріали для заохочення (безпосередній керівник, працівники відділів кадрового підрозділу, інспекції з особового складу, комісія); г) суб'єкти, щодо яких здійснюється провадження; д) зацікавлені суб'єкти (особи, які беруть участь у справі службового розслідування: заявники, потерпілі, треті особи, захисники, представники); е) допоміжні суб'єкти (залучені особи, які сприяють дисциплінарному провадженню (свідки, спеціалісти, експерти); є) суб'єкти, що забезпечують виконання прийнятого рішення (працівники підрозділів кадрового забезпечення, документального забезпечення тощо);

2) за обов'язковою наявністю в провадженні: суб'єкти, участь яких є обов'язковою, та суб'єкти, які можуть брати участь у дисциплінарному провадженні.

Правовий статус суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України нормативно визначено лише для керівника, який призначає службове розслідування, виконавця (голови, членів комісії) та, частково, особи, стосовно якої проводиться службове розслідування. Правовий статус інших суб'єктів дисциплінарного провадження залишається невизначеним та потребує нормативного врегулювання.

9. Стадіями дисциплінарного провадження щодо застосування заходів дисциплінарного примусу в органах Національної поліції України є: відкриття дисциплінарного провадження, проведення службового розслідування, прийняття рішення, виконання рішення, перегляд прийнятого рішення. Для дисциплінарного провадження щодо застосування заходів заохочення характерна така стадійність: відкриття дисциплінарного провадження, розгляд справи та прийняття рішення, виконання рішення, перегляд прийнятого рішення.

10. Заходами дисциплінарного впливу, за допомогою яких забезпечується дисципліна та законність в органах та підрозділах Національної поліції України, є:

виховна бесіда, ознайомча бесіда, службова підготовка, наставництво, похвала, преміювання, соціальний захист, заходи заохочення, осуд та заходи дисциплінарного стягнення тощо.

11. Запропоновано запозичити досвід зарубіжних країн (США, Англії, Федеративної Республіки Німеччина та Польщі) щодо правового та організаційного забезпечення дисциплінарного провадження в органах поліції, зокрема: 1) можливість отримувати в рамках дисциплінарного провадження пояснення від працівника телефонним або відеозв'язком; 2) створення реєстру осіб, яким заборонено працювати в правоохоронних органах у зв'язку зі звільненням з органів поліції за дисциплінарні правопорушення; 3) можливість обирати представника для правової допомоги в дисциплінарному провадженні.

12. Виокремлено правовий та організаційний напрями вдосконалення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. У рамках правового напрямку запропоновано:

1) закріпити на нормативно-правовому рівні:

- перелік діянь, які є дисциплінарним проступком чи дисциплінарним правопорушенням поліцейського та є підставою для відкриття дисциплінарного провадження;
- порядок створення та діяльності дисциплінарних комісій, закріпивши як умову для обрання представника громадськості членом дисциплінарної комісії обов'язковість юридичної освіти;
- розширення переліку посадових осіб органів (установ) Національної поліції України, уповноважених застосовувати заохочення і дисциплінарні стягнення;
- правовий статус інспекції з особового складу Національної поліції України;
- перелік дисциплінарних проступків та правопорушень, які вчиняються працівниками органів Національної поліції України, за які передбачити відповідні до них дисциплінарні стягнення;
- створення незалежного апеляційного органу, уповноваженого на перевірку рішень за результатами дисциплінарного провадження;
- порядок здійснення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України;
- правовий статус всіх суб'єктів, які беруть участь у дисциплінарному провадженні;
- створення реєстру осіб, яким заборонено працювати в правоохоронних органах у зв'язку зі звільненням з органів Національної поліції України за дисциплінарні правопорушення.

2) до Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» внести такі зміни та доповнення:

- доповнити статтею «Обов'язки поліцейського стосовно якого проводиться службове розслідування» такого змісту: «Поліцейський, стосовно якого проводиться службове розслідування, зобов'язаний: з'являтися на вимогу особи або комісії, яка проводить службове розслідування; у разі згоди надавати лише правдиві пояснення; утримуватися від діянь, які можуть заважати якісному й об'єктивному проведенню службового розслідування; здати за наказом керівника посвідчення,

табельну вогнепальну зброю, спецзасоби, спеціальний нагрудний знак та електронний ключ; у разі неможливості з'явитися з поважних причин, якнайшвидше повідомити про них та контактувати через засоби зв'язку або обраного представника»;

- доповнити статтю 11 словами такого змісту: «Обставинами, які виключають дисциплінарну відповідальність поліцейських Національної поліції України, є: відсутність в діях складу дисциплінарного проступку; правомірне виконання своїх службових повноважень; виправданий службовий ризик; невиконання незаконного наказу або вимог керівника органу (підрозділу) Національної поліції України; закінчення строку притягнення до дисциплінарної відповідальності»;

- доповнити пункт 3 статті 15 словами: «Представник громадськості, який є членом дисциплінарної комісії, зобов'язаний не розголошувати інформацію, яка стала йому відома під час участі в службовому розслідуванні за фактом порушення поліцейським службової дисципліни»;

- пункт 6 статті 15 викласти таким чином: «Особи, які перешкоджають діям дисциплінарної комісії, притягаються до відповідальності у вигляді штрафу в порядку, установленому законодавством»;

- пункт 13 статті 15 доповнити такими положеннями: «Поважними причинами є: хвороба, відрядження, нещасний випадок, обставини непереборної сили (аварійні ситуації, стихійні лиха)», «У разі появи поважних причин та за відсутності часу на завчасне попередження, якнайшвидше повідомити про це комісію або безпосереднього керівника»;

- доповнити статтю 15 таким положенням: «За наявності поважних причин можливим є отримання пояснень та участі поліцейського у розгляді справи дисциплінарною комісією з використанням телефонного або відеозв'язку»;

- пункт 12 статті 18 після слів: «... копією договору із представником...» доповнити словами: «...представник профспілки або інший поліцейський, допомога якого буде оплачуватися як виконання службових обов'язків»;

- доповнити пункт 6 статті 19 таким положенням: «вчинення проступку у присутності підлеглого, спільно з підлеглим або завдання шкоди підлеглому».

Визначено необхідність: 1) переглянути порядок оскарження прийнятого рішення щодо застосування дисциплінарного стягнення; 2) узгодити використання термінів «поліцейський» та «працівник поліції» у статтях 23 (п.27), 64, 72, 104 Закону України «Про Національну поліцію» та наказі МВС України від 09.11.2015 №1453 «Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції».

У рамках організаційного напрямку запропоновано: покращити якість службової підготовки особового складу органів Національної поліції України, в тому числі передбачити вивчення Європейського Кодексу поліцейської етики; відродити інститут наставництва; розробити методичні рекомендації для керівників та працівників кадрових підрозділів із питань дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України; запровадити в практичну діяльність перелік відповідності дисциплінарних проступків (правопорушень) стягненням; використання реєстру поліцейських, які вчинили дисциплінарне правопорушення.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

*Наукові статті у фахових наукових виданнях України
та наукових періодичних виданнях інших держав:*

1. Медведенко Н.В. Поняття та принципи дисциплінарного провадження в підрозділах Національної поліції України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 1. С. 63-67.
 2. Медведенко Н.В. Історичний огляд розвитку дисциплінарного провадження. *"The scientific heritage"*. 2017. № 9. С.74-80.
 3. Медведенко Н.В. Нормативно-правове забезпечення дисциплінарного провадження в Україні. *Вісник ХНУВС*. 2017. №4 (79). С.214-225
 4. Медведенко Н.В. Сутність заходів дисциплінарного впливу та їх роль у діяльності органів Національної поліції України. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2018р. №1. С. 85-93.
 5. Медведенко Н.В. Особливості адміністративно-правового статусу суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. *Адміністративне право і процес*. №1 2018р. С.
- Матеріали наукових конференцій*
6. Медведенко Н.В. Службова дисципліна та дисциплінарна відповідальність в органах внутрішніх справ. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права та процесу: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 09-10 жовтня 2015 р.). Одеса, 2015. С. 100.
 7. Медведенко Н.В. Нормативно-правове забезпечення застосування заходів дисциплінарного впливу в підрозділах Державної міграційної служби України *Протидія незаконній міграції та торгівлі людьми*. Матеріали Міжнародного науково-практичного симпозиуму (м. Івано-Франківськ, 11-12 березня 2016 р.). Івано-Франківськ, 2016. С. 91-94.
 8. Медведенко Н.В. Принципи дисциплінарного провадження в підрозділах Національної поліції України *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави*. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 25 березня 2016 р.). Одеса, 2016. С. 163-165.
 9. Медведенко Н.В. Корупційні діяння як підстава для проведення дисциплінарного провадження. *Запобігання корупції в Україні*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Одеса, 27 травня 2016 р.). Одеса, 2016. – С.117-120.
 10. Медведенко Н.В. Поняття дисциплінарного провадження та його стадії. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України*. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 12 жовтня 2016 р.). Одеса, 2016. С – 148-150.
 11. Медведенко Н.В. Місце дисциплінарної відповідальності в системі юридичної відповідальності. *Організаційно-управлінські, економічні, психолого-педагогічні аспекти забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ)*. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Черкаси, 17 березня 2017 р.). Черкаси, 2017. С. 48-50.

12. Медведенко Н.В. Роль та функції індивідуалізації у дисциплінарному провадженні. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 10 листопада 2017 р.). Одеса, 2017. С 198-200.

АНОТАЦІЯ

Медведенко Н.В. Правові та організаційні засади дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Одеський державний університет внутрішніх справ, Одеса, 2018.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Розглянуто становлення та розвиток дисциплінарного провадження на території України. Досліджено природу дисциплінарного провадження як засобу реалізації дисциплінарної відповідальності та як елементу структури адміністративного процесу. Визначено його стадійність та охарактеризовано принципи. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення дисциплінарного провадження в Україні. Надано класифікацію нормативно-правових актів, якими урегульовано, дисциплінарне провадження в Україні та в органах Національної поліції України.

Зазначено, що дисциплінарне провадження охоплює дисциплінарне провадження щодо застосування заходів дисциплінарного примусу та дисциплінарне провадження щодо заохочення та розглянуто їх підстави.

Розглянуто суб'єктів дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України та їх функції, стадії дисциплінарного провадження, систему та порядок застосування заходів дисциплінарного впливу в органах Національної поліції України.

Проведений аналіз зарубіжного досвіду здійснення дисциплінарного провадження в органах поліції, дозволив виявити окремі здобутки, які можливо використати для удосконалення правових та організаційних засад дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України.

Ключові слова: дисциплінарне провадження, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарне правопорушення, дисциплінарний проступок, Національна поліція України, суб'єкти дисциплінарного провадження, заходи дисциплінарного впливу.

АННОТАЦИЯ

Медведенко Н.В. Правовые и организационные основы дисциплинарного производства в органах Национальной полиции Украины. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Одесский государственный университет внутренних дел, Одесса, 2018.

Диссертация посвящена комплексному исследованию правовых и организационных основ дисциплинарного производства в органах Национальной полиции Украины.

Рассмотрен генезис дисциплинарного производства на территории Украины и установлено, что исторические истоки дисциплинарного производства достигают времен Киевской Руси.

Исследовано природу дисциплинарного производства как средства реализации дисциплинарной ответственности, и как элемента структуры административного процесса. Определена его стадийность и охарактеризовано принципы. Проведен анализ нормативно-правового обеспечения дисциплинарного производства в Украине, установлено отсутствие единого стандарта процедуры дисциплинарного производства и необходимость приведения в соответствие с действующим законодательством ряда нормативно-правовых актов, которые регулируют вопросы дисциплинарного производства в органах Национальной полиции Украины. Классифицировано нормативно-правовые акты, которыми урегулировано дисциплинарное производство в Украине и в органах Национальной полиции Украины.

Указано, что дисциплинарное производство охватывает дисциплинарное производство по применению мер дисциплинарного принуждения и дисциплинарное производство по применению мер поощрения, а также рассмотрены их основания.

Определены функции и полномочия субъектов дисциплинарного производства в органах Национальной полиции Украины и предложены варианты их классификации.

Рассматривая систему и порядок применения мер дисциплинарного воздействия в органах Национальной полиции Украины, указано и обосновано, что меры дисциплинарного воздействия и меры дисциплинарного взыскания не являются тождественными понятиями. Изложены особенности проведения дисциплинарного производства по применению мер дисциплинарного принуждения и дисциплинарного производства по применению мер поощрения.

Анализ зарубежного опыта дисциплинарного производства позволил выявить позитивные наработки, которые возможно использовать для усовершенствования нормативно-правового и организационного обеспечения дисциплинарного производства в органах Национальной полиции Украины. Выделены правовой и организационный направления совершенствования дисциплинарного производства в органах Национальной полиции Украины, изложены предложения.

Ключевые слова: дисциплинарное производство, дисциплинарная ответственность, дисциплинарное правонарушение, дисциплинарный проступок, Национальная полиция Украины, субъекты дисциплинарного производства, меры дисциплинарного воздействия.

ANNOTATION

N.V. Medvedenko: Legal and Organizational Principles of Disciplinary Proceedings in the Bodies of the National Police of Ukraine. - Qualifying scientific work as a manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Law Sciences with a specialization in: 12.00.07 - Administrative Law and Process; Finance Law; Information Law - Odessa State University of Internal Affairs, Odessa, 2018.

The thesis is dedicated to the comprehensive study of the legal and organizational principles of disciplinary proceedings in the bodies of the National Police of Ukraine.

The formation and development of disciplinary proceedings in the territory of Ukraine has been considered in it. The nature of disciplinary proceedings as a means of implementation of disciplinary responsibility and as an element of the structure of the administrative process have been explored thereto. Its stage has been determined and the principles have been described. The normative and legal framework of disciplinary proceedings in Ukraine has been analyzed. The classification of regulatory legal acts which regulated disciplinary proceedings in Ukraine and in the bodies of the National Police of Ukraine has been provided in it.

It is being noted that disciplinary proceedings comprises disciplinary proceedings regarding the disciplinary enforcement measures and disciplinary proceedings in respect of the encouragement with their further grounds' consideration.

The subjects of disciplinary proceedings in the bodies of the National Police of Ukraine and their functions, stages of disciplinary proceedings, the system and procedure for the application of disciplinary action in the bodies of the National Police of Ukraine have been considered as well.

The analysis of foreign experience in conducting disciplinary proceedings in police bodies has allowed revealing certain achievements that can be used to improve the legal and organizational principles of disciplinary proceedings in the bodies of the National Police of Ukraine.

Key words: *disciplinary proceedings, disciplinary responsibility, disciplinary offense, disciplinary cases, National Police of Ukraine, subjects of disciplinary proceedings, disciplinary action.*